

Mediji in informacije

Sodišče Evropske unije
SPOROČILO ZA MEDIJE ŠT. 19/13
V Luxembourg, 26. februarja 2013

Sodba v zadevi C-617/10
Åklagaren proti Hansu Åkerbergu Franssonu

Sodišče pojasni področje uporabe Listine o temeljnih pravicah in razloži načelo prepovedi dvakratnega kaznovanja

To načelo ne nasprotuje temu, da lahko država članica za isto kaznivo dejanje davčne zatajitve naloži najprej davčno globo, nato pa še kazensko sankcijo, če davčna globa ni kazenskopravna

Države članice in dvajset drugih evropskih držav je ratificiralo Evropsko konvencijo o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (EKČP). Spoštovanje obveznosti, ki izhajajo iz te konvencije, zagotavlja Evropsko sodišče za človekove pravice (ESČP), katerega sedež je v Strasbourgu.

Vzporedno je Unija sprejela Listino o temeljnih pravicah, ki je od začetka veljave Lizbonske pogodbe zavezujoča. Če pravico priznava tako Listina kot EKČP, Listina določa, da ima ta pravica isti pomen in isti obseg kot v EKČP. Ena od pravic, priznana z Listino¹ in z EKČP² je temeljna pravica, da se za isto kaznivo dejanje **kazensko** ne preganja ali kaznuje dvakrat (načelo *ne bis in idem*).

V zvezi s to prepovedjo dvakratnega kaznovanja se je Haparanda tingsrätt (okrajno sodišče v Haparandi, Švedska) spraševalo, ali je mogoče zaradi davčne zatajitve sprožiti kazenski pregon zoper obdolženca, kadar je ta že bil kaznovan z davčno globo za ista dejanja navajanja neresničnih podatkov.

Zadeva se nanaša na H. Åkerberga Franssona, samozaposlenega delavca, ki se ukvarja z ribolovom in prodajo svojega ulova. Dejavnost ribolova opravlja v reki Kalix (Švedska), čeprav ulov prodaja tako na švedskem kot na finskem ozemlju.

Švedska davčna uprava je H. Åkerberga Franssona obtožila, da ni izpolnil davčnih obveznosti za davčni leti 2004 in 2005, kar je povzročilo izgubo različnih davčnih prihodkov. Švedska davčna uprava je z odločbo z dne 24. maja 2007 H. Åkerbergu Franssonu naložila davčno globo za davčni leti 2004 in 2005.³

Haparanda tingsrätt je leta 2009 zoper H. Åkerberga Franssona uvedlo kazenski postopek. Državno tožilstvo mu očita kaznivo dejanje davčne zatajitve (v davčnih letih 2004 in 2005), za katero je zagrožen zapor do šestih let. Dejstva navajanja neresničnih podatkov iz tega postopka so ista kot dejstva, ki so bila podlaga za davčno globo.

Švedsko sodišče postavlja vprašanje, ali je treba obtožni akt zoper H. Åkerberga Franssona zavreči, ker je že bil kaznovan za ista dejanja. To sodišče se sprašuje tudi o tem, ali je švedska sodna praksa, ki obveznost nacionalnega sodišča, da ne uporabi določbe, ki je v nasprotju s temeljno pravico, ki jo zagotavljata EKČP in Listina, pogojuje s tem, da je to nasprotje jasno razvidno iz zadevnih besedil ali z njimi povezane sodne prakse, združljiva s pravom Unije.

¹ Člen 50 Listine o temeljnih pravicah.

² Protokol št. 7 (člen 4) Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (EKČP)

³ Za davčno leto 2004 davčna globa v višini 35.542 SEK (približno 4117 EUR) v zvezi s prihodki iz njegove dejavnosti, 4872 SEK (približno 564 EUR) v zvezi z DDV in 7138 SEK (približno 826 EUR) v zvezi s prispevki delodajalca; za davčno leto 2005 davčna globa v višini 54.240 SEK (približno 6283 EUR) v zvezi s prihodki iz njegove dejavnosti, 3255 SEK (približno 377 EUR) v zvezi z DDV in 7172 SEK (približno 830 EUR) v zvezi s prispevki delodajalca.

V tej sodbi Sodišče najprej spominja, da se v skladu z določbami Listine ta uporablja za države članice samo, ko izvajajo pravo Unije. Tako je v Listini potrjena sodna praksa Sodišča, v skladu s katero je treba spoštovati temeljne pravice, ki jih zagotavlja Listina, če nacionalna ureditev spada na področje uporabe prava Unije. Ne morejo torej obstajati primeri, v katerih nacionalna ureditev spada na področje uporabe prava Unije, ne da bi se uporabljale te temeljne pravice. Dejstvo, da se uporabi pravo Unije, vključuje uporabo temeljnih pravic, ki jih zagotavlja Listina. Sodišče pojasnjuje, da davčne globe in kazenski pregon zaradi davčne zatajitve, zaradi neresničnosti informacij, predloženih v zvezi z DDV, pomenijo izvajanje več določb prava Unije na področju DDV in varstva finančnih interesov Unije.⁴ Zato se Listina in, posledično, prepoved dvakratnega kaznovanja, ki jo ta vsebuje, uporablja za položaj H. Åkerberga Franssona in ju Sodišče lahko razlaga.

Ob tem pa lahko, kadar se od sodišča države članice zahteva preizkus, ali je nacionalna določba ali ukrep, s katerim se v položaju, v katerem ravnanje držav članic ni v celoti določeno v pravu Unije, izvaja to pravo, skladen s temeljnimi pravicami, nacionalni organi in sodišča uporabijo nacionalne standarde glede varstva temeljnih pravic, če ta uporaba ne ogrozi ravni varstva iz Listine, kot jo razlaga Sodišče, niti ne posega v primarnost, enotnost in učinkovitost prava Unije.

Glede **načela prepovedi dvakratnega kaznovanja** Sodišče poudarja, da to **ne nasprotuje temu, da država članica za ista dejanja nespoštovanja obveznosti prijavljanja podatkov v zvezi z DDV naloži kombinacijo davčnih in kazenskih sankcij**. Zaradi zagotavljanja pobiranja vseh prihodkov iz naslova DDV in tako zaradi varstva finančnih interesov Unije imajo države članice svobodo pri izbiri sankcij, ki se uporabijo. Te so lahko torej v obliki upravnih sankcij, kazenskih sankcij ali njihove kombinacije. **Le kadar je davčna sankcija kazenskopravna in je postala pravnomočna v smislu Listine, načelo prepovedi dvakratnega kaznovanja nasprotuje temu, da se zaradi istih dejanj zoper isto osebo sproži kazenski pregon.**

Za presojo kazenskopravne narave davčnih sankcij so upoštevana tri merila. Prvo merilo je pravna opredelitev kršitve v nacionalnem pravu, drugo je narava kršitve, tretje pa je vrsta in teža sankcije, ki se lahko izreče kršitelju. Nacionalno sodišče mora ob upoštevanju teh meril presoditi, ali je treba kumulacijo davčnih in kazenskih sankcij, ki jo določa nacionalna zakonodaja, preizkusiti glede na nacionalne standarde, zaradi česar lahko glede na okoliščine primera ugotovi, da je ta kumulacija v nasprotju s temi standardi, če so sankcije, ki ostanejo, učinkovite, sorazmerne in odvrtilne. Sodišče dalje poudarja, da pravo Unije ne ureja razmerij med EKČP in pravnimi redi držav članic niti ne določa posledic, ki jih mora iz tega izpeljati nacionalno sodišče, kadar je podano nasprotje med nacionalnim pravnim pravilom in pravicami, ki jih zagotavlja ta konvencija.

Vendar Sodišče opozarja na posledice, ki jih mora nacionalno sodišče izpeljati, kadar so določbe nacionalnega prava v nasprotju s pravicami, ki jih zagotavlja Listina. Nacionalno sodišče, ki v okviru svojih pristojnosti uporablja določbe prava Unije, ima dolžnost zagotoviti polni učinek teh določb, pri čemer lahko po potrebi odloči, da ne bo uporabilo neskladne določbe nacionalne zakonodaje – tudi naknadne – ne da bi mu bilo treba zahtevati ali čakati predhodno odpravo te določbe po zakonodajni poti ali kakšnem drugem ustavnem postopku.

Vsaka nacionalna določba in vsaka zakonodajna, upravna ali sodna praksa, katere učinek bi bil zmanjšanje učinkovitosti prava Unije s tem, da bi se sodišču, pristojnemu za uporabo tega prava, odrekla možnost, da ob tej uporabi stori vse potrebno, da se ne uporabijo nacionalne zakonske določbe, ki bi lahko ovirale polni učinek predpisov Unije, namreč ne bi bila skladna z zahtevami, ki so neločljivo povezane s samo naravo prava Unije.

Iz tega izhaja, da pravo Unije nasprotuje sodni praksi, ki obveznost nacionalnega sodišča, da ne uporabi nobene določbe, ki je v nasprotju s temeljno pravico, ki jo zagotavlja Listina, pogojuje s tem, da je to nasprotje jasno razvidno iz besedila Listine ali upoštevene sodne prakse, saj nacionalnemu sodišču odvzema pristojnosti, da bi celovito, po potrebi ob sodelovanju s Sodiščem, preizkusilo združljivost te določbe z Listino.

⁴ Členi 2, 250(1) in 273 Direktive 2006/112 o DDV (prej člena 2 in 22 Šeste direktive) in člen 325 PDEU.

OBVESTILO: S predlogom za sprejetje predhodne odločbe lahko sodišča držav članic v zvezi s sporom, o katerem odločajo, Sodišču predložijo vprašanja o razlagi prava Unije ali veljavnosti aktov Unije. Sodišče ne odloči o nacionalnem sporu. Zadevo reši nacionalno sodišče v skladu z odločbo Sodišča. Ta odločba je enako zavezujoča za druga nacionalna sodišča, ki obravnavajo podoben problem.

Neuradni dokument za medije, ki ne zavezuje Sodišča.

[Celotno besedilo](#) sodbe je objavljeno na spletni strani CURIA na dan razglasitve.

Kontaktna oseba: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793